

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost op 23 november 2005 onrechtmatig zijn woning zijn binnengetroten en onjuiste informatie over hem hebben verstrekt aan diverse instanties.

Ook klaagt verzoeker erover dat er onrechtmatig juiste informatie over hem aan diverse instanties is verstrekt.

Voorts klaagt verzoeker over de wijze waarop de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost bij de behandeling van zijn klacht toepassing heeft gegeven aan afdeling 9.1.2 en 9.1.3 van de Algemene wet bestuursrecht, en ook anderszins zijn klacht niet op een zorgvuldige en juiste wijze heeft behandeld.

Beoordeling

A. Ten aanzien van het binnentreden in verzoekers woning

Bevindingen

1. Op 23 november 2005 zijn ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost de woning van verzoeker binnengetroten, vanwege het vermoeden dat in die woning een in werking zijnde hennepkwekerij aanwezig zou zijn.

2.1. De beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost werd bij de opening van het onderzoek van de Nationale ombudsman op 23 juli 2007 gevraagd om een reactie op de klacht te geven. Ook werd hem gevraagd om een antwoord te geven op de vraag wat in deze zaak het redelijk vermoeden van schuld was, dat aanleiding gaf tot het binnentreden in de woning van verzoeker.

2.2. De korpsbeheerder liet in een eerste reactie weten dat het redelijk vermoeden van schuld en de aanleiding tot het binnentreden zijn oorsprong had in een melding via Melding Misdaad Anoniem dat er op het adres van verzoeker een in werking zijnde hennepkwekerij aanwezig zou zijn. Hij liet weten de klacht van verzoeker ongegrond te achten.

2.3. In het proces-verbaal bevindingen dat op 26 november 2005 is opgemaakt, is naar aanleiding van dit optreden het volgende vermeld:

"Op donderdag 3 november 2005 werd er via Melding Misdaad Anoniem een melding gedaan dat er in de woning, (adres verzoeker; N.o.), vermoedelijk een in werking zijnde hennepkwekerij aanwezig zou zijn.

Op (adres verzoeker, N.o.) staat volgens de Gemeentelijke Basisadministratie betrokkene (verzoeker; N.o.) ingeschreven.

Nader onderzoek in de Herkenningsdienstsystemen van de Regio Politie Brabant Zuid-Oost bleek dat betrokkene (verzoeker; N.o.) eenmaal in HKS voorkwam. Hij had in 2002 een in werking zijnde hennepkwekerij onder zich en werd daar ook voor veroordeeld.

In het kader van de drugsactie van de Regio Politie Brabant Zuid-Oost, afdeling Eindhoven Stratum/Gestel werd op 18 november 2005 door de hulpofficier van justitie in het arrondissement Eindhoven, (...), op basis van bovenstaande gegevens een machtiging gegeven om het pand (adres verzoeker, N.o.), zonder toestemming van de bewoner te betreden."

2.4. De machtiging tot binnentreden zelf kent als datum 23 november 2005, en is afgegeven op grond van artikel 2 t/m 12 van de Algemene Wet op het binnentreden (Awbi) (zie Achtergrond, onder 1.1.), gelet op artikel 9 van de Opiumwet (zie Achtergrond, onder 1.2.).

3. Verzoeker acht dit optreden onjuist. Hij stelt dat hij nimmer is veroordeeld voor een overtreding van de Opiumwet. In de periode dat dit politieoptreden plaatsvond, was verzoeker niet in Nederland, maar verbleef hij in Japan. Zijn woning had hij (onder) verhuurd aan een kennis van zijn zoon.

4. Daarnaast uitdrukkelijk gevraagd, liet de korpsbeheerder in een nadere reactie op deze klacht weten dat achteraf was gebleken dat verzoeker destijds niet was veroordeeld voor de in het proces-verbaal genoemde overtreding van de Opiumwet. De korpsbeheerder liet weten dat op dat moment (6 september 2007; N.o.) niet meer was te achterhalen of er meer informatie beschikbaar was, waarop het redelijke vermoeden van schuld was gebaseerd.

5. Na het binnentreden werd in de woning op de eerste etage - verdeeld over twee kamers - een hennepkwekerij aangetroffen. In de kamers werd een hoeveelheid bakken met een kleine 150 hennepplanten aangetroffen. Ook werden er lampen, transformatoren, filters, ventilatoren, thermostaten en een tijd klok aangetroffen. In de schuur werd een afzuiger aan de wand, en haken in het plafond, aangetroffen, alsook transformatoren, lampen en een tijd klok. In de woning werd een brief aangetroffen van een buurman, die melding maakte dat hij last had van een zoemend geluid, en de vraag stelde of de bewoner van het pand hier wat aan kon doen.

6. Noch tegen verzoeker, noch tegen de onderhuurder is vervolging ingesteld ter zake van deze hennepkwekerij.

Beoordeling

7.1. Nu vast staat dat de door de politie binnentreden woning niet door verzoeker werd bewoond maar door een onbekend gebleven derde aan wie hij de woning had (onder)verhuurd, zal de Nationale ombudsman het binnentreden niet toetsen aan het huisrecht, maar aan het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking.

7.2. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit betekent dat de politie voldoende onderzoek dient uit te voeren alvorens zij een machtiging tot binnentreden afgeeft.

8. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is in beginsel een schriftelijke machtiging vereist (artikel 2 Awbi, zie Achtergrond; onder 1.1.). Artikel 4 van de Awbi bepaalt dat de machtiging tot binnentreden uitsluitend kan worden gegeven aan degene die bij of krachtens de wet bevoegd is verklaard zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden. De bevoegdheid tot binnentreden was in dit geval gebaseerd op artikel 9, eerste lid van de Opiumwet. In dit artikel is bepaald dat opsporingsambtenaren, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is, toegang hebben tot de plaatsen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat daar een overtreding van de Opiumwet wordt gepleegd. Met redelijkerwijs vermoeden wordt naar analogie van artikel 27 Wetboek van Strafvordering (Sv) (zie Achtergrond, onder 1.3.) bedoeld een vermoeden, dat steunt op feiten of omstandigheden die naar objectieve maatstaven redelijk zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.

9. De vraag die ter beoordeling voorligt, is, of in deze zaak de machtiging in redelijkheid is afgegeven; hiermee wordt dan tevens een oordeel over de verdenking van de aanwezigheid van een hennepkwekerij gegeven.

10. De informatie die heeft geleid tot het afgeven van een machtiging tot binnentreden bestond uit een anonieme melding van 3 november 2005 dat er in de woning vermoedelijk een in werking zijnde hennepkwekerij zou zijn. Voorts was er een (naar later bleek onjuiste) melding in de Herkenningsdienstsysteem van de Regio Politie Brabant Zuid-Oost dat verzoeker in 2002 was veroordeeld voor een in werking zijnde hennepkwekerij.

11. De Nationale ombudsman is van mening dat er in dit geval onvoldoende aanleiding was om een machtiging tot binnentreden af te geven. Zo bleek de informatie over de veroordeling van verzoeker onjuist, zodat alleen de anonieme melding overblijft. Deze enkele melding vormt op zichzelf een te zwakke indicatie, omdat de betrouwbaarheid daarvan niet kan worden gecontroleerd.

De Nationale ombudsman is van mening dat de politie in deze zaak een aantal onderzoekshandelingen heeft laten liggen. Van de politie had, zeker nu de te doorzoeken plaats een woning betrof, mogen worden verwacht dat zij ter plaatse eerst nader onderzoek had verricht teneinde de geloofwaardigheid van de betreffende melding te controleren. Van zulk nader onderzoek, waarvoor ten aanzien van het onderhavige delict voldoende ruimte bestaat - te denken valt aan een infrarood warmtemeting of een onderzoek naar geluid als gevolg van mechanische ventilatie, alsmede onderzoek naar het stroomverbruik van de woning - is niet gebleken.

De Nationale ombudsman acht de enkele anonieme melding niet voldoende om op grond daarvan een redelijk vermoeden van schuld in de zin van artikel 27 Sv dan wel artikel 9 Opiumwet aan te nemen.

Hieraan doet niet af, dat in de woning wel een hennepkwekerij werd aangetroffen.

Dat de hulpofficier van justitie een machtiging tot binnentreden heeft afgegeven, is dan ook in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

B. Ten aanzien van het verstrekken van informatie

Bevindingen

1. Verzoeker acht het onjuist dat de politie informatie over hem heeft verstrekt aan verschillende instanties. Verzoeker stelt dat de politie zowel juiste als onjuiste informatie over hem heeft verschaft. De onjuiste informatie betrof de veroordeling op grond van de Opiumwet; verzoeker bestrijdt dat hij hiervoor ooit is veroordeeld. De politie had deze informatie onder meer aan de woningbouwvereniging gegeven.

Ook was informatie, die op zichzelf wel correct was, over verzoeker verstrekt aan onder meer de woningbouwvereniging, dit betrof bijvoorbeeld informatie over de onderverhuur. Verzoeker is van mening dat noch de onjuiste, noch de juiste informatie had mogen worden verstrekt.

2. De korpsbeheerder werd gevraagd om een reactie op de klacht te geven, en daarbij aan te geven welke informatie met betrekking tot verzoeker wanneer en aan welke instanties was verstrekt. Ook werd gevraagd om per verstrekte informatie aan te geven wat de wettelijke grondslag hiervoor was.

3.1. In reactie op dit onderdeel van de klacht verwees de korpsbeheerder naar het bij zijn reactie gevoegde 'Convenant aanpak van hennepkwekerijen in de Gemeente Eindhoven'.

In dit convenant, waarin als partners zijn verenigd onder meer het Openbaar Ministerie te 's-Hertogenbosch, de gemeente Eindhoven, de regiopolitie Brabant Zuid-Oost, verschillende woningcorporaties en de Nutsvoorziening Regio Eindhoven, staat onder meer het volgende:

"4. Indien politie en justitie overgaan tot het treffen van maatregelen met het doel een einde te maken aan de exploitatie van een hennepkwekerij, dan informeert de politie en/of justitie de overige convenantpartners over de adressen en personen ten aanzien waarvan de maatregelen genomen worden, alsmede over de aard en omvang van de hennepkwekerij.

(...)

7. Indien blijkt dat er sprake is van een hennepkwekerij in een huurwoning, huurwoonwagen of daarbij behorend bijgebouw dan zal de woningcorporatie overgaan tot het opstarten van een procedure tot ontbinding van de huurovereenkomst met de huurder van de woning, respectievelijk met de huurder van de woonwagenstandplaats, zonodig inclusief verhaal van schade.

(...)

11. De informatie-uitwisseling tussen de convenantpartners onderling en met derden zal geschieden met in acht name van de regelgeving op het gebied van privacybescherming waaronder de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet politieregisters."

3.2. De korpsbeheerder noemde dit deel van de klacht eveneens niet gegrond.

3.3. In een aanvullende reactie op de klacht liet de korpsbeheerder ten aanzien van het in kennis stellen van derden nog het volgende weten:

"Na donderdag 3 november 2005 en voor 23 november 2005 is de (het energiebedrijf; N.o.) (stroomvoorziening) in kennis gesteld in verband met het betrekken van de woning bij een mogelijke drugsactie. De exacte datum waarop de woningbouwvereniging is ingelicht is niet geregistreerd (niet door de politie en niet door de woningbouwvereniging). Ook is niet meer te achterhalen welke informatie op welke wijze aan (het energiebedrijf; N.o.) is verstrekt.

Wel geregistreerd is dat personeel van (het energiebedrijf; N.o.) op 23 november 2005 betrokken is geweest bij een actie op dit adres. Op 19 januari 2006 heeft (...) namens de (het energiebedrijf, N.o.) aangifte gedaan terzake art. 310 WvStr. (diefstal; N.o.). In deze aangifte is overigens wel opgenomen dat de politie op 23 november 2005 een inval heeft gedaan in het pand (adres verzoeker, N.o.), dat daarbij een hennepkwekerij is aangetroffen en dat de politie "verzocht om assistentie van de (het energiebedrijf, N.o.) om een installatie vrij te schakelen van elektriciteit zodat de ontmanteling van de

hennepkwekerij op een veilige wijze kon geschieden".

Op 23 november 2005 is de woningbouwvereniging op de hoogte gebracht over de aanwezigheid van een hennepplantage in de woning (...; adres verzoeker, N.o.). Welke informatie exact is verstrekt is niet geregistreerd (niet bij de politie, niet bij de woningbouwvereniging). Conform het onderliggende convenant aanwezigheid van een hennepkwekerij in bedoelde woning is door de woningcoöperatie (...) de procedure opgestart via de rechter om het onderliggende huurcontract (verzoeker - woningcoöperatie, N.o.) te doen opzeggen, hetgeen zijn beslag heeft gehad omstreeks 20 december 2005.

(Convenant (convenant genoemd onder 3.1., N.o.))

Op 23 november 2005 is de Fa (...) ingelicht in verband met het ruimen hennep in betreffende woning;

Op 23 november 2005 is de Fa (...) ingelicht in verband met afdichten woning (adres verzoeker, N.o.)."

Beoordeling

4. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Dit grondrecht, zoals neergelegd in de Grondwet (zie Achtergrond; onder 2.1.), is in het geding indien de politie privacygevoelige informatie verstrekt aan derden. Het verstrekken van gegevens mag slechts plaatsvinden wanneer dit bij of krachtens wet uitdrukkelijk is bepaald.

5. Het staat vast dat de politie Brabant Zuid-Oost bij haar bekende gegevens over verzoeker heeft verstrekt aan onder andere het energiebedrijf en de woningbouwvereniging. Deze verstrekking vond plaats ingevolge het 'Convenant aanpak van hennepkwekerijen in de Gemeente Eindhoven', waarin uitdrukkelijk is bepaald, dat de informatie-uitwisseling tussen de convenantpartners onderling en met derden zal geschieden met inachtneming van de regelgeving op het gebied van privacybescherming waaronder de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet politieregisters.

6. Ingevolge artikel 30 Wet politieregisters (zie Achtergrond, onder 2.2.) kunnen gegevens aan derden worden verstrekt "voor zover een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift mededelingen toelaat, dan wel de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt, tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt". Het rapport "Politiegegevens beschermd" van de Registratiekamer (thans: het College bescherming persoonsgegevens) (zie Achtergrond, onder 2.4.) geeft een toelichting op het gesloten verstrekkingregime van de Wet politieregisters. Het rapport geeft onder meer aan dat conform vaste jurisprudentie van de Registratiekamer aan toepassing van artikel 30, eerste lid Wpolr als basis voor verstrekking een drietal voorwaarden dient te worden gesteld, te weten:

de verstrekking dient (primair) te dienen ter uitvoering van de politietaak;

de verstrekking betreft enkel verstrekking in bijzondere gevallen; en

de verstrekking moet voldoen aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

7. Hieronder zal worden vastgesteld of er in dit geval sprake was van een goede uitvoering van de politietaak, of het om een voldoende 'bijzondere' situatie ging en of de verstrekking in het concrete geval voldeed aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

8. Wat er met 'politietaak' wordt bedoeld staat weergegeven in artikel 2 Politiewet: de justitiële en de openbare orde taken van de politie, evenals de hulpverleningstaak (zie Achtergrond; onder 2.3.). Inhoud en strekking van artikel 30 Wpolr zien volgens het rapport "Politiegegevens beschermd" vooral op de (door)verstrekking op initiatief van de primaire gebruiker in het kader van de politietaak. De verstrekking dient (primair ook) een politiebelang te dienen: het enkele belang van degene die de gegevens ontvangt, levert geen voldoende grond op voor verstrekking. Indien, zoals in dit geval, een procedure tot ontbinding van de huurovereenkomst in gang wordt gezet en de eisende partij (bijvoorbeeld een woningbouwvereniging) ten behoeve van deze procedure bij de politie om informatie verzoekt, zal aan dit verzoek in het algemeen niet kunnen worden voldaan, aldus het rapport. Een dergelijke 'serviceverlening' behoort niet tot de goede uitvoering van de politietaak als bedoeld in artikel 2 Politiewet. Dit betekent volgens het rapport echter niet dat verstrekking van persoonsgegevens uit politieregisters in het kader van of in verband met civiele acties in alle gevallen volledig uitgesloten is. Bij verstrekkingen waar een dergelijke noodzaak wel aanwezig kan zijn, valt te denken aan (bestrijding van) ernstige overlast en ordeverstoringen voor de buurt, en aan bovengenoemd politieoptreden uit preventieve overwegingen. De vraag rijst aldus of hiervan in dit geval sprake was.

9. Bij de beantwoording van deze vraag kan aansluiting worden gezocht bij het begrip 'zwaarwegend openbaar belang', zoals neergelegd in de Visienota van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze Nota schetst de volgende concrete voorbeelden. Verstrekking van politiegegevens aan een woningbouwvereniging is in de ogen van de beide ministers toelaatbaar, indien hiermee een zwaarwegend openbaar belang is gediend. Hiervan kan sprake zijn, indien de overlast van dien aard is dat daarmee de veiligheid of de gezondheid van een groep omwonenden van de huurder in het geding is. Indien de overlast zich slechts beperkt tot de buurman, of slechts hinder veroorzaakt zonder dat het woongenot van de omwonenden structureel wordt aangetast, is er geen sprake van zwaarwegend openbaar belang. Gezien het doel waarvoor de informatie wordt gevraagd kunnen aan bijvoorbeeld de woningbouwvereniging derhalve de gegevens worden verstrekt die betrekking hebben op overlast en mogelijke geweldsdelicten. Wenst de woningbouwvereniging informatie van gevoelige aard te ontvangen ten behoeve van bijvoorbeeld het uitvoeren van een spreidings- of toewijzingsbeleid, dan wordt hiermee geen zwaarwegend openbaar belang gediend. Niet

valt in te zien dat daarbij de veiligheid of gezondheid van de burgers in het geding is, of dat anderszins een ernstige inbreuk op de rechtsorde moet worden voorkomen, aldus de Nota (zie Achtergrond; onder 2.4.).

10. Vastgesteld dient aldus te worden of er in dit geval sprake was van een overlast die van dien aard was dat het woongenot, de veiligheid of de gezondheid van de omwonenden structureel werd aangetast. De Nationale ombudsman is van oordeel dat met de aanwezigheid van een hennepkwekerij in twee kamers in de door verzoeker gehuurde woning, kan worden gesproken van zo'n aantasting. Zo'n (illegale) hennepkwekerij vormt een gevaar voor de directe woonomgeving. Als gevolg van kortsluiting of oververhitting kan brand ontstaan. Daarnaast kan worden gedacht aan overlast door waterschade en lekkages, stankoverlast, legionellabesmetting en schimmelvorming.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat er aldus sprake was van een zwaarwegend openbaar belang dat de verstrekking van persoonsgegevens uit politieregisters in dit geval rechtvaardigde. In zoverre is er aan de eerste voorwaarde voor verstrekking voldaan.

11. Nu is vastgesteld dat er sprake was van een goede uitvoering van de politietaak, dient te worden vastgesteld of het om een voldoende bijzondere situatie ging. Volgens het rapport "Politiegegevens beschermd" is voor de beantwoording van deze vraag cruciaal of er sprake was van een structurele verstrekking. Het moet gaan om een incidentele verstrekking in een individueel geval en niet om een beleidsmatige verstrekking.

Weliswaar is niet geregistreerd welke informatie in deze zaak is verstrekt aan de verschillende instanties, maar de Nationale ombudsman heeft in het dossier geen aanwijzing gevonden dat het hier een beleidsmatige verstrekking betrof. Op grond van het 'Convenant aanpak van hennepkwekerijen in de Gemeente Eindhoven' informeert de politie in voorkomende gevallen de overige convenantpartners over de adressen en personen ten aanzien waarvan de maatregelen zijn genomen, alsmede over de aard en omvang van de hennepkwekerij. In dit geval heeft de politie dat noodzakelijk geacht omdat er sprake was van het aantreffen van een hennepkwekerij. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat het hier een incidentele verstrekking betrof.

12.1. Tenslotte dient te worden vastgesteld of de verstrekking voldeed aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Enerzijds dient er een belangenafweging te worden gemaakt tussen aan de ene kant het politiebelaan en aan de andere kant het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van verzoeker (proportionaliteit) en anderzijds dient te worden onderzocht of er niet meer is verstrekt dan noodzakelijk was voor het doel waarvoor het werd verstrekt (subsidiariteit).

12.2. Hiervóór onder 10. is reeds vastgesteld dat er sprake was van een dusdanig zwaarwegend openbaar belang dat de verstrekking werd gerechtvaardigd. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie op grond van dit belang in redelijkheid kon

beslissen om het energiebedrijf en de woningbouwvereniging van politiegegevens te voorzien en daarmee hun belang en de bestrijding van ernstige overlast zwaarder te laten wegen dan het belang van verzoeker, te weten de bescherming van zijn recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Aan het proportionaliteitsvereiste is hiermee dan ook voldaan.

12.3. Vanwege de gebrekkige registratie is niet meer te achterhalen welke informatie is verstrekt aan de verschillende instanties. Verzoeker brengt naar voren dat ook onjuiste informatie over hem is verstrekt, namelijk dat hij in het verleden was veroordeeld voor overtreding van de Opiumwet. Deze stelling van verzoeker is niet bevestigd, maar ook niet weersproken door de korpsbeheerder. Ook is op grond van de overgelegde gegevens bijvoorbeeld niet meer na te gaan of de verstrekte informatie zich slechts heeft toegespitst op een nader bepaalde, beperkte periode.

Indien de (onjuiste) informatie met betrekking tot de veroordeling zou zijn doorgegeven, en de informatie zich niet zou hebben beperkt tot een nader bepaalde, beperkte periode, acht de Nationale ombudsman dit niet juist, omdat dan niet zou zijn voldaan aan de subsidiariteitseis.

De bescherming van de persoonlijke levenssfeer brengt mee dat in dergelijke situaties, aan de hand van een zorgvuldige registratie, controleerbaar moet zijn welke informatie is verstrekt.

De Nationale ombudsman heeft in deze zaak - door het ontbreken van deze registratie - niet kunnen vaststellen of de persoonlijke levenssfeer van verzoeker is geschonden.

13. Nu de politie niet heeft geregistreerd welke gegevens zijn verstrekt over verzoeker, heeft de politie in ieder geval gehandeld in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid, dat inhoudt dat bestuursorganen secuur werken, en met zich meebrengt dat in dit soort gevallen de registratie van verstrekte gegevens met grote zorgvuldigheid dient te geschieden.

In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

C. Ten aanzien van de klachtbehandeling

Bevindingen

1.1. Verzoeker diende op 14 april 2006 in persoon op een politiebureau in Eindhoven een klacht in over het doorgeven van zijn gegevens. Ook zond hij de politie diezelfde dag een brief met een verzoek om inzage en verwijdering van onjuiste gegevens.

1.2. Op 16 juni 2006 diende verzoeker bij de politie Brabant Zuid-Oost schriftelijk een klacht in over het verstrekken van informatie aan verschillende instanties.

1.3. Op 29 september 2006 vervoegde verzoeker zich bij een politiebureau te Eindhoven om te informeren naar de stand van zaken van zijn verzoek om inzage en verwijdering van onjuiste gegevens.

2.1. In een brief van 10 oktober 2006 ontving verzoeker een reactie van het regionale politiekorps.

In deze brief werd hem meegedeeld dat verzoeker naar aanleiding van zijn brief van 14 april 2006 op 8 mei 2006 was uitgenodigd op een politiebureau in Eindhoven. Een politieambtenaar had die dag samen met verzoeker het inzage, c.q. verwijderingsverzoek afgehandeld. Het verzoek was daarmee afgedaan.

2.2. In dezelfde brief werd verzoeker meegedeeld dat mededelingen niet in schriftelijke vorm worden gedaan, en dat verzoeker dan ook geen kopieën krijgt of mag maken. Voorts werd gesteld dat conform artikel 21 Wet Politierregisters (zie Achtergrond, onder 2.2.) recht op kennisgeving achterwege blijft voor zover dit noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de politietaak dan wel indien gewichtige belangen van derden daartoe noodzaken. Dit geldt niet voor antecedenten of persoonsgegevens die op verzoek van geregistreerde zijn opgenomen.

Tot slot werd verzoeker meegedeeld dat hij, indien hij het niet eens zou zijn met bovenstaande, op grond van artikel 23 Wet Politierregisters (zie Achtergrond, onder 2.2.) binnen vier weken een schriftelijk verzoek kon indienen bij de rechtbank, dan wel zich binnen deze termijn kon wenden tot het College bescherming persoonsgegevens.

3. Op 9 december 2006 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met klachten over het binnentreden in zijn woning en de informatieverstrekking. Verzoeker liet weten dat de woningbouwvereniging zijn huurcontract had ontbonden vanwege "slecht huurderschap" van verzoeker. Verzoeker had een kort geding dat hij had aangespannen tegen de ontbinding verloren, en hij was niet van zins een bodemprocedure te starten.

Verzoeker bracht naar voren dat hij niet was vervolgd vanwege mogelijke betrokkenheid bij de hennepkwekerij. In de procedure bij de rechter was dan ook in het geheel niet gekeken naar de rechtmatigheid van het politieoptreden.

4. De Nationale ombudsman legde de klacht vervolgens op 12 januari 2007 voor aan de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost met het verzoek deze klacht te behandelen.

5.1. Op 26 juni 2007 zond verzoekers raadsman de Nationale ombudsman een afschrift van de brief van de politie Brabant Zuid-Oost, gedateerd 10 mei 2007, waarin werd meegedeeld dat verzoekers klacht als niet ontvankelijk werd beschouwd.

Deze brief luidde als volgt:

"Conform de geldende klachtenregeling van de regiopolitie Brabant Zuid-Oost is de klacht van uw cliënt als niet-ontvankelijk beschouwd.

De klachtbrief van uw cliënt heeft betrekking op een gedraging waartegen men bezwaar kan maken of waartegen beroep kan/kon worden ingesteld.

Daarnaast geeft uw cliënt aan dat er al een uitspraak in een kort geding is geweest waar hij/zij het niet mee eens is en hoger beroep heeft ingesteld.

De beslissing om de klacht als niet ontvankelijk te beschouwen is uw cliënt schriftelijk medegedeeld."

5.2. Hierbij was gevoegd een kennisgeving van 12 december 2006 van de korpsbeheerder aan verzoeker betreffende de niet-ontvankelijk verklaring van zijn klacht. Hierin staat dat verzoekers brief niet in aanmerking komt voor behandeling conform de regionale klachtenregeling, omdat 'een rechter, een commissie of de Nationale ombudsman in deze reeds eerder een uitspraak heeft gedaan'.

6. Aan de korpsbeheerder zijn bij de opening van het onderzoek van de Nationale ombudsman op 23 juli 2007 met betrekking tot de klachtafhandeling de volgende vragen gesteld:

- Op 12 januari 2007 heeft de Nationale ombudsman de klacht van verzoeker naar u doorgestuurd teneinde u in staat te stellen gemotiveerd op de klachten van verzoeker in te gaan. Kunt u per klachtonderdeel, zoals geformuleerd in de klachtbrief die is opgesteld door de Nationale ombudsman op 12 januari 2007, gemotiveerd aangeven waarom verzoeker niet-ontvankelijk wordt verklaard?

- Is verzoeker over deze beslissing geïnformeerd en zo ja, wilt u dan de schriftelijke bevestiging daarvan aan de Nationale ombudsman opsturen?

7.1. De korpsbeheerder liet in zijn reactie op dit punt op 25 juli 2007 weten dat de niet-ontvankelijk verklaring van de ingediende klacht was gelegen in het feit dat er in deze zaak een rechter was betrokken. Conform de regionale klachtenregeling komt een klacht niet voor behandeling in aanmerking als er een rechter, commissie of de Nationale ombudsman in deze reeds een uitspraak heeft gedaan. In deze zaak was in kort geding al een uitspraak geweest, en ging verzoeker in hoger beroep.

De korpsbeheerder noemde dit deel van de klacht niet gegrond.

7.2. In zijn nadere reactie op dit deel van de klacht herhaalde hij dat verzoekers klacht (per e-mail op 11 december 2006 ontvangen) niet conform de regionale klachtenregeling in behandeling was genomen, omdat een rechter in kort geding reeds een uitspraak had gedaan. Hij verwees terzake naar artikel 4.2. van de procedureregeling klachten

Regiopolitie Brabant Zuid-Oost (zie Achtergrond, onder 3.2). Verzoeker was hiervan op 12 december 2006 in kennis gesteld.

Beoordeling

8. Verzoeker heeft zich verschillende keren tot de politie Brabant Zuid-Oost gewend. Hij verzocht daarbij in de eerste plaats om inzage en verwijdering van naar zijn mening onjuiste gegevens. Dit verzoek was op 8 mei 2007 afgehandeld, waarna hem op 10 oktober 2007 werd meegedeeld welke rechtsgang hij diende te bewandelen wanneer hij het met deze afhandeling niet eens was.

9. Naast dit verzoek heeft verzoeker ook verschillende keren kenbaar gemaakt aan de politie, dat hij het binnentreden in zijn woning niet juist achtte, en dat hij het er niet mee eens was dat de politie informatie over hem had verstrekt aan verschillende instanties.

Verzoeker werd niet-ontvankelijk verklaard in deze klacht, met het argument dat deze betrekking had op een gedraging waartegen hij bezwaar kan maken of waartegen beroep kan of kon worden ingesteld, en omdat er een rechter, commissie of de Nationale ombudsman in deze reeds een uitspraak had gedaan.

De politie baseerde zich hierbij op artikel 4 van de eigen 'prodecureregeling klachten', (zie Achtergrond; onder 3.2.) welk artikel kennelijk is gebaseerd op artikel 9:8 Awb (zie Achtergrond; onder 3.1.).

10. Het motiveringsvereiste houdt onder meer in dat een bestuursorgaan zijn reactie op een klacht dient te onderbouwen met een feitelijk juiste motivering.

In dit geval was daarvan geen sprake. Verzoekers klacht had betrekking op het binnentreden in zijn woning en op de verstrekking van informatie aan verschillende instanties. Deze vragen waren niet het onderwerp van een bezwaar- of beroepsprocedure, en evenmin waren deze vragen aan de orde gekomen in de procedure bij de rechter.

Door verzoekers klacht op grond van deze overwegingen niet-ontvankelijk te verklaren, heeft de politie in strijd met de motiveringsplicht op de klacht gereageerd.

In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost is

gegrond ten aanzien van:

het binnentreden in verzoekers woning op grond van de voorliggende informatie wegens strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking;

de wijze waarop de aan derden verstrekte informatie is vastgelegd, wegens strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost, te weten de klachtbehandeling, is gegrond wegens strijd met het motiveringsvereiste.

Onderzoek

Op 16 januari 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer V. te Eindhoven, ingediend door de heer mr. J. van Wijk te advocaat te Eindhoven, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost, en een klacht over een gedraging van de beheerder van dat korps. Naar deze gedraging, die wat de eerste gedraging betreft wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder en verzoeker deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 15 januari 2007 met bijlagen.

Aanvulling op het verzoekschrift van 26 juni 2007, met daarbij gevoegd de klachtafhandeling van de politie Brabant Zuid-Oost.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 23 juli 2007.

Standpunt van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost van 25 juli 2007, met daarbij onder meer gevoegd diverse processen-verbaal, en gegevens betreffende het binnentreden in de woning van verzoeker, het "Convenant Aanpak hennepwekerijen in de Gemeente Eindhoven", en de procedureregeling klachten Regiopolitie Brabant Zuid-Oost.

Nadere reactie van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost van 6 september 2007.

Telefonische reacties van (de advocaat van) verzoeker van februari en juni 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Ten aanzien van het binnentreden in de woning

1.1. Algemene wet op het binnentreden (Awbi):

Artikel 2

"1. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is een schriftelijke machtiging vereist, tenzij en voor zover bij wet aan rechters, rechterlijke colleges, leden van het openbaar ministerie, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders de bevoegdheid is toegekend tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. De machtiging wordt zo mogelijk getoond.

2. Onze Minister van Justitie stelt het model van deze machtiging vast.

3. Een schriftelijke machtiging als bedoeld in het eerste lid is niet vereist, indien ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen terstond in de woning moet worden binnengetreden."

Artikel 4

"De machtiging kan uitsluitend worden gegeven aan degene die bij of krachtens de wet bevoegd is verklaard zonder toestemming van de bewoners in een woning binnen te treden."

1.2. Opiumwet:

Artikel 9, eerste lid

"1. De opsporingsambtenaren hebben, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is, toegang:

a. tot de vervoermiddelen, met inbegrip van woongedeelten, waarvan hun bekend is, of waarvan redelijkerwijze door hen kan worden vermoed, dat daarmee ingevoerd of vervoerd worden of dat daarin, daarop of daaraan bewaard worden of aanwezig zijn middelen als bedoeld in lijst I of II;

b. tot de plaatsen, waar een overtreding van deze wet gepleegd wordt of waar redelijkerwijze vermoed kan worden, dat zodanige overtreding gepleegd wordt."

1.3. Wetboek van Strafvordering (Sv):

Artikel 27

"1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit.

2. Daarna wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wien de vervolging is gericht.

3. De aan de verdachte toekomende rechten komen tevens toe aan de veroordeelde tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld of te wiens aanzien op een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht niet onherroepelijk is beslist."

2. Ten aanzien van de informatieverstrekking

2.1. Grondwet:

"Artikel 10

1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

3. De wet stelt regels inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens."

2.2. Wet politieregisters (Wpolr), geldend op 23 november 2005:

Artikel 1, onder c.

"1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

(...)

c. politieregister of register: een samenhangende verzameling van op verschillende personen betrekking hebbende persoonsgegevens

- die langs geautomatiseerde weg wordt gevoerd of met het oog op een doeltreffende raadpleging van die gegevens systematisch is aangelegd, en

- die is aangelegd ten dienste van de uitvoering van de politietaak;"

Artikel 20

"1. De beheerder deelt een ieder op diens verzoek binnen vier weken mede of en zo ja welke deze persoon betreffende persoonsgegevens in een register zijn opgenomen. Hij verstrekt daarbij tevens desgevraagd inlichtingen over de herkomst van de gegevens en over degenen aan wie deze zijn verstrekt. Hij doet daarbij geen mededelingen in schriftelijke vorm.

2. De beheerder draagt zorg voor een deugdelijke vaststelling van de identiteit van de verzoeker.

3. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt ten aanzien van minderjarigen die de leeftijd van zestien jaren nog niet hebben bereikt, en ten aanzien van onder curatele gestelden gedaan door hun wettelijke vertegenwoordigers. De betrokken mededeling geschiedt eveneens aan de wettelijke vertegenwoordigers."

Artikel 21

"1. Een mededeling als bedoeld in artikel 20, eerste lid, blijft achterwege voor zover dit noodzakelijk is voor de goede uitvoering van de politietaak dan wel indien gewichtige belangen van derden daartoe noodzaken.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op antecedenten of op persoonsgegevens die op verzoek van de geregistreerde zijn opgenomen.

3. In het reglement wordt bepaald in hoeverre toepassing wordt gegeven aan het bepaalde bij het eerste lid. Omtrent dergelijke bepalingen wordt het College bescherming persoonsgegevens vooraf gehoord."

Artikel 22

"1. Degene aan wie overeenkomstig artikel 20 mededeling is gedaan van hem betreffende persoonsgegevens, kan de beheerder schriftelijk verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen, indien deze feitelijk onjuist, voor het doel van het register onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel in strijd met een wettelijk voorschrift in het register voorkomen. Het verzoek behelst de aan te brengen wijzigingen.

2. De beheerder bericht de verzoeker binnen vier weken na ontvangst van het verzoek schriftelijk of dan wel in hoeverre hij daaraan voldoet. Artikel 37 Wet bescherming persoonsgegevens is van overeenkomstige toepassing. Een weigering is met redenen omkleed.

3. De beheerder draagt zorg dat een beslissing tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming zo spoedig mogelijk wordt uitgevoerd."

Artikel 23

"1. Indien de beheerder niet aan een verzoek als bedoeld in de artikelen 20 of 22 voldoet, kan de betrokkene zich tot de rechtbank wenden met het schriftelijk verzoek, de beheerder te bevelen alsnog aan dat verzoek te voldoen.

2. Het verzoekschrift moet worden ingediend binnen vier weken na ontvangst van het antwoord van de beheerder. Indien de beheerder niet binnen de gestelde termijn heeft geantwoord, moet het verzoekschrift worden ingediend binnen vier weken na afloop van die termijn.

3. De betrokkene kan zich ook binnen de in het tweede lid gestelde termijn tot het College bescherming persoonsgegevens wenden met het verzoek te bemiddelen of te adviseren in zijn geschil met de beheerder. In dat geval kan het verzoekschrift als bedoeld in het eerste lid, nog worden ingediend nadat de betrokkene van het College bescherming persoonsgegevens bericht heeft ontvangen dat zij de behandeling van de zaak heeft gestaakt, doch uiterlijk tot vier weken na dat tijdstip.

4. Over een verzoekschrift kan de rechtbank het advies van het College bescherming persoonsgegevens inwinnen.

5. De rechtbank wijst het verzoek toe, voor zover zij dit gegrond oordeelt.

6. Indiening van een verzoekschrift als bedoeld in het tweede en derde lid behoeft niet door een procureur te geschieden.

7. De derde afdeling van de vijfde titel van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van overeenkomstige toepassing.

8. De griffier zendt afschrift van de uitspraak aan het College bescherming persoonsgegevens."

Artikel 30, eerste lid

"Een ieder die krachtens deze wet de beschikking krijgt over gegevens met betrekking tot een derde, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift mededelingen toelaat, dan wel de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt."

2.3. Politiewet 1993:

Artikel 2

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

2.4. Rapport "Politiegegevens beschermd", Registratiekamer, mei 2000

"7.4 Artikel 30 lid 1 Wpolr

De geheimhoudingsbepaling van artikel 30 lid 1 Wpolr vormt het sluitstuk op het gesloten verstrekkingenregime. Het artikel luidt:

Een ieder die krachtens deze wet de beschikking krijgt over gegevens met betrekking tot een derde, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover een bij of krachtens deze wet gegeven voorschrift mededelingen toelaat, dan wel de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt.

De zinsnede 'behoudens voor zover (...) de uitvoering van de taak met het oog waarop de gegevens zijn verstrekt tot het ter kennis brengen daarvan noodzaakt' biedt echter ook de mogelijkheid tot het (verder) verstrekken van gegevens.

Praktijk

Het is deze mogelijkheid die al snel na inwerkingtreding van de wet een zelfstandige grondslag voor het verstrekken van gegevens is geworden. Artikel 30 is een 'ventielachtige' functie gaan vervullen, hetgeen mede is veroorzaakt doordat aan bovengenoemde mogelijkheid van artikel 18 lid 5 Wpolr lange tijd weinig invulling is gegeven. Het gebruik van artikel 30 Wpolr als zelfstandige grondslag voor het verstrekken van gegevens staat echter, naarmate hiervan meer en meer gebruik wordt gemaakt, op gespannen voet met de bedoeling van die bepaling en de uitgangspunten en

achtergronden van het gesloten verstrekkingenregime van de wet.

Conform vaste jurisprudentie van de Registratiekamer dient aan toepassing van artikel 30 lid 1 Wpolr als basis voor verstrekking een drietal voorwaarden te worden gesteld, te weten: de verstrekking

- dient (primair) te dienen ter uitvoering van de politietaak;
- betreft enkel verstrekking in bijzondere gevallen; en
- moet voldoen aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Politietaak

Artikel 30 ziet op gevallen waarin iemand reeds in het kader van het gesloten verstrekkingenregime gegevens uit een politieregister heeft verkregen (bijvoorbeeld op grond van artikel 14, onder a, Wpolr) en deze gegevens vervolgens bekendmaakt. Deze doorverstrekking moet noodzakelijk zijn ter uitvoering van de (politie)taak waarvoor de gegevens eerder zijn verkregen. Met 'politietaak' wordt hier bedoeld artikel 2 van de Politiewet 1993: de justitiële en de openbare orde taken van de politie, alsmede de hulpverleningstaak. Het is hier dus de eerste ontvanger die het initiatief neemt tot doorverstrekking. Dit is op zich geen uitzonderlijke situatie, en in feite in veel gevallen ook de normale gang van zaken in het politiewerk. Een voorbeeld hiervan is het tijdens een buurtonderzoek tonen van foto's ter identificatie van mogelijke verdachten door een politieambtenaar die de foto's eerder ontvangen heeft uit bijvoorbeeld een herkenningdienstregister (HKS). Ander voorbeeld is het spontaan verstrekken van afschriften van aangiften aan de aangever. Van belang hierbij is dat de Wpolr geen gedetailleerde inhoudelijke regels bevat hoe de gebruiker bij de uitvoering van zijn politietaak exact met bepaalde politiegegevens om moet gaan. Dit heeft er in de praktijk toe geleid dat de wettelijke regeling, en in geval van doorverstrekking dus artikel 30 lid 1, te pas en te onpas op allerlei situaties van toepassing wordt verklaard: van eenvoudige situaties zoals het tonen van een verdachtenfoto aan een getuige, tot meer ingewikkelde situaties zoals de verstrekking in het kader van structurele samenwerkingsverbanden binnen een geïntegreerd veiligheidsbeleid. Deze onduidelijkheid heeft in het verleden tot veel (deels onterechte) kritiek op de Wpolr aanleiding gegeven.

Het is ook de eerste ontvanger annex doorverstrekker die beoordeelt of sprake is van 'noodzakelijk ter uitvoering van de politietaak'. Indicaties hiervoor kunnen, zij het beperkt, worden gevonden in bijvoorbeeld beslissingen in het zogenaamde driehoeksoverleg (artikel 14 Politiewet 1993). Soms blijkt de noodzakelijkheid ook uit de reden waarom iets eerder wordt geregistreerd. Zo is aan de Registratiekamer het volgende geval voorgelegd: bij een voorlopige civiele omgangsregeling komen man en vrouw overeen dat de man voor en na elk bezoek een blaastest aflegt bij de politie.

De politie registreert dit in het bedrijfsprocessensysteem (BPS), en stelt de vrouw telkens van de uitslag op de hoogte. Is deze verstrekking op grond van artikel 30 lid 1 Wpolr geoorloofd? De Registratiekamer heeft hierop geantwoord dat de reikwijdte van artikel 2 Pw ter beoordeling van de politie staat, en dat daaruit in het concrete geval ook vrijwel automatisch volgt dat in casu ook verstrekt moet kunnen worden: de politieke grond voor registratie is hier tevens grond voor verstrekking.

Dat inhoud en strekking van artikel 30 vooral zien op de (door)-verstrekking op initiatief van de primaire gebruiker in het kader van de politietoek, betekent niet dat geen verstrekking plaats zou kunnen vinden naar aanleiding van een daartoe tot de politie gericht verzoek van derden. Het betekent wel dat het belang van de verstrekking (primair ook) een politiebelaag moet dienen: het enkele belang van degene die het verzoek tot verstrekking doet, levert geen voldoende grond op voor verstrekking. Daar waar het belang van de verzoeker verstrekking uit een politieregister rechtvaardigt of zou kunnen rechtvaardigen, dient een specifieke regeling te worden getroffen (bijvoorbeeld via de eerder genoemde mogelijkheden van artikel 18 lid 3 en 5).

Bijzondere gevallen

Artikel 30, lid 1, is alleen bedoeld voor verstrekking in bijzondere gevallen. Het is nadrukkelijk niet bedoeld om een basis te geven voor systematische informatie-uitwisseling en informatiestromen. Cruciaal in dit verband is de vraag of het om structurele verstrekkingen gaat die zich lenen voor (afzonderlijke) regeling. Indien dit laatste het geval is, dienen dergelijke verstrekkingen te worden opgenomen in het gesloten verstrekkingenregime van Wet en Besluit zelf. Voor groepen van gevallen is in deze in beginsel de mogelijkheid van artikel 18 lid 3 Wpolr (aanwijzing per AMvB) geïndiceerd. Maar ook de mogelijkheid van (het vragen om) een ministeriële beschikking ex artikel 18 lid 5 is blijkens het voorgaande, bij structurele samenwerkingsverbanden en zogenaamde pilot-projecten een goed begaanbare weg.

Dat alleen verstrekking in bijzondere gevallen wordt beoogd, betekent niet dat in zich herhaaldelijk voordoende en met elkaar vergelijkbare gevallen, verstrekking op grond van artikel 30, lid 1, onder alle omstandigheden uitgesloten is. Waar dergelijke verstrekkingen in individuele gevallen op grond van artikel 30 toelaatbaar zijn, en de omstandigheden die tot de verstrekking leiden zich niet of nauwelijks lenen voor een regeling in Wet of Besluit, kan artikel 30 lid 1 Wpolr wel een (tijdelijke) basis bieden voor meerdere (zeer) gelijksoortige verstrekkingen. Een en ander zo dat gelijke gevallen ook gelijk worden behandeld. Daartoe zullen ten minste de gevallen waarin verstrekking plaatsvindt voldoende nauwkeurig omschreven moeten worden (...). Het maken van alleen procedurele afspraken is hiervoor onvoldoende.

Proportionaliteit en subsidiariteit

Indien eenmaal is vastgesteld dat inderdaad sprake is van een goede uitvoering van de politietaak en dat het om een voldoende 'bijzondere' situatie gaat, dient vervolgens te worden beoordeeld of de verstrekking in het concrete geval ook voldoet aan eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Het proportionaliteitsbeginsel dient als maatstaf bij de belangenafweging tussen aan de ene kant het concreet in het geding zijnde politiebelaan en aan de andere kant het internationaal en grondwettelijk beschermde recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreeerde. Hierbij speelt naast het gebruik van de gegevens ook de wijze waarop de persoon of instantie die gegevens van de politie ontvangt verder met die gegevens omgaat, een belangrijke rol. Het is de (politiële) verstrekker die voor deze toetsing verantwoordelijkheid draagt.

Het subsidiariteitsvereiste houdt in, dat onderzocht dient te worden of er voor de verzoeker een mogelijkheid bestaat de gewenste informatie (deels) te verkrijgen op een wijze die minder bezwarend is voor, of minder inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer van de geregistreeerde. Indien een dergelijke minder bezwarende mogelijkheid bestaat, dient deze gevolgd te worden. Deze laatste toetsing is van bijzonder belang nu in de praktijk vaak blijkt dat bij verschillende gevallen van samenwerking tussen politie en derden zich situaties voordoen waarin ofwel met andere/minder informatie (enkele aanduidingen, antecedenten, en dergelijke) volstaan kan worden, ofwel eventuele verstrekking ook op andere wettelijke gronden plaats kan vinden. (...)

Bij dit alles dient dan wel bedacht te worden dat met name de internationale regelgeving duidelijke, heldere en toegankelijke wetgeving vereist indien de persoonlijke levenssfeer in het geding komt, en dat ook artikel 10 van de Grondwet aan beperkingen van de persoonlijke levenssfeer de eis 'bij of krachtens de wet' verbindt. Voorts biedt de Wpolr in de huidige artikelen 18 lid 3 en 5 hiervoor reeds nadrukkelijk enige mogelijkheden.

En tenslotte mag de navolgende waarschuwing van het Tweede Kamerlid Van Es niet uit het oog verloren worden: Door haar veelvuldige contacten met het publiek is de politie op de hoogte van zeer veel gegevens van gevoelige en vertrouwelijke aard die voor veel anderen (ik denk aan andere overheidsdiensten, huiseigenaren, werkgevers, particuliere beveiligingsindustrie) van belang zouden kunnen zijn. Het mag niet zo zijn dat de politie de ogen en oren wordt voor andere personen of instanties die daar dankbaar gebruik van kunnen maken. Overigens zou dat dit op den duur de relatie politie-publiek niet ten goede komen. Het argument betreffende de relatie politie-publiek gaat derhalve over de vertrouwens- en hulpverleningspositie die de politie inneemt en ook in dient te nemen. Deze positie zou ernstige schade worden toegebracht, indien burgers zich niet meer tot de politie durven te wenden omdat de mogelijkheid bestaat dat vertrouwelijk aan de politie meegedeelde gegevens (alsnog) bij anderen terechtkomen.

(...)

8.3 Uitzetting en straatverboden

Particulier initiatief

Indien ingeval van woonoverlast een uitzettingsprocedure in gang wordt gezet en de eisende partij (bij voorbeeld een woningbouwvereniging) ten behoeve van deze procedure bij de politie om informatie verzoekt, zal aan dit verzoek in het algemeen niet kunnen worden voldaan. Een dergelijke 'serviceverlening' behoort niet tot de goede uitvoering van de politietaak als bedoeld in artikel 2 Politiewet 1993. Dit betekent echter niet, dat verstrekking van persoonsgegevens uit politieregisters in het kader van of in verband met civiele acties in alle gevallen volledig uitgesloten is. Bij verstrekkingen waar een dergelijke noodzaak wel aanwezig kan zijn valt te denken aan (bestrijding van) ernstige overlast en ordeverstoringen voor de buurt, en aan bovengenoemd politieoptreden uit preventieve overwegingen.

Indien ter ondersteuning van een vordering tot uitzetting of een te vorderen straatverbod het verstrekken van gegevens uit politieregisters voortvloeit uit de politietaak zelf, is daarmee geenszins gegeven dat ook alle gegevens verstrekt mogen worden. Alleen die gegevens mogen worden verstrekt die daarvoor ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn (proportionaliteitsbeginsel). Indien bijvoorbeeld met een (meer algemene) samenvatting van een aantal dag- en nachtrapportages volstaan kan worden, zal enkel die samenvatting verstrekt mogen worden; het in een dergelijk geval (ook) verstrekken van de rapportages zelf zou disproportioneel en dus niet toelaatbaar zijn. Daarnaast vloeit uit het subsidiariteitsvereiste voort, dat bedacht dient te worden dat de politie altijd (nog) als getuige opgeroepen kan worden in die gevallen waarin de verzoeker zich voor een bepaalde bewijsopdracht of bewijsvoering gesteld ziet. Weliswaar heeft de politie in die gevallen geen functioneel verschoningsrecht, de rechter kan wel - ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer - het beantwoorden van bepaalde vragen beletten.

De Visienota van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken wijdt aan deze materie eveneens aandacht. De Nota zoekt hierbij aansluiting bij het begrip 'zwaarwegend openbaar belang', en schetst in dit verband de volgende concrete voorbeelden. Verstrekking van politiegegevens aan een woningbouwvereniging is in de ogen van de beide ministers toelaatbaar, indien hiermee een zwaarwegend openbaar belang is gediend. Hiervan kan sprake zijn, indien de overlast van dien aard is dat daarmee de veiligheid of de gezondheid van een groep omwonenden van de huurder in het geding is.

Indien de overlast zich slechts beperkt tot de buurman, of slechts hinder veroorzaakt zonder dat het woongenot van de omwonenden structureel wordt aangetast, is er geen sprake van zwaarwegend openbaar belang. Gezien het doel waarvoor de informatie wordt gevraagd kunnen aan de woningbouwvereniging derhalve de gegevens worden verstrekt die betrekking hebben op overlast en mogelijke geweldsdelicten. Wenst de woningbouwvereniging informatie van gevoelige aard te ontvangen ten behoeve van

bijvoorbeeld het uitvoeren van een spreidings- of toewijzingsbeleid, dan wordt hiermee geen zwaarwegend openbaar belang gediend. Niet valt in te zien dat de veiligheid of gezondheid van de burgers in het geding is, of dat anderszins een ernstige inbreuk op de rechtsorde moet worden voorkomen, aldus de Nota."

3. Ten aanzien van de klachtbehandeling

3.1. Algemene wet bestuursrecht (Awb):

In afdeling 9.1.2 en 9.1.3 van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald hoe de behandeling van klaagschriften dient plaats te vinden.

Van bijzonder belang voor deze zaak is daarbij artikel 9:8:

"Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging: a. waarover reeds eerder een klacht is ingediend die met inachtneming van de artikelen 9:4 en volgende is behandeld;

b. die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden;

c. waartegen door de klager bezwaar gemaakt had kunnen worden,

d. waartegen door de klager beroep kan worden ingesteld, tenzij die gedraging bestaat uit het niet tijdig nemen van een besluit, of beroep kon worden ingesteld;

e. die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter onderworpen is, dan wel onderworpen is geweest of,

f. zolang terzake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en terzake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.

2. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is.

3. Van het niet in behandeling nemen van de klacht wordt de klager zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het klaagschrift schriftelijk in kennis gesteld. Artikel 9:12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing."

3.2. Prodecureregeling klachten regiopolitie Brabant Zuid-Oost:

"4. *Klachten niet ontvankelijk*

1. De klachtencoördinator toetst of een ingediende klacht ontvankelijk is. Uitgangspunten voor het niet ontvankelijk verklaren van een klacht zijn in ieder geval:

(...)

- De klachtbrief heeft betrekking op een gedraging waartegen men bezwaar kan maken of waartegen beroep kan/kon worden ingesteld. Ik adviseer u om bezwaar te maken bij de instantie die vermeld staat op de achterzijde van de aan u uitgereikte kennisgeving of toegezonden beschikking

(...)

- Een rechter, een commissie of de Nationale ombudsman heeft reeds eerder een uitspraak over deze gedraging gedaan.

(...)

2. Indien een klacht niet-ontvankelijk wordt verklaard, wordt de klager hierover door de klachtencoördinator ingelicht."